

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2017. október 10.^{* i}

„Előzetes döntéshozatal – Jogszabályok közelítése – Gépjármű-felelősségbiztosítás – 90/232/EGK irányelv – 1. cikk – A gépjármű vezetője kivételével valamennyi utasnak okozott személyi sérüléssel kapcsolatos felelősség – Kötelező biztosítás – Közvetlen hatály – 84/5/EGK irányelv – Az 1. cikk (4) bekezdése – Azonosítatlan vagy biztosítással nem rendelkező gépjárművek által okozott anyagi károkért vagy személyi sérülésekért való kártérítés nyújtásával megbízott szervezet – Valamely irányelvnek valamely állammal szembeni felhívhatósága – Olyan feltételek, amelyek között valamely magánjogi szervezetet »államhoz tartozó szervnek« lehet tekinteni, és vele szemben valamely irányelv olyan rendelkezéseire lehet hivatkozni, amelyek közvetlen hatállyal bírhatnak”

A C-413/15. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Supreme Court (legfelsőbb bíróság, Írország) a Bírósághoz 2015. július 27-én érkezett, 2015. május 12-i határozatával terjesztett elő az

Elaine Farrell

és

Alan Whitty,

a Minister for the Environment,

Ireland,

az Attorney General,

a Motor Insurers Bureau of Ireland (MIBI)

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: K. Lenaerts elnök, A. Tizzano elnökhelyettes, R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, L. Bay Larsen, A. Rosas és J. Malenovský tanácselnökök, Juhász E., A. Borg Barthet (előadó), D. Šváby, M. Berger, A. Prechal és, K. Jürimäe, C. Lycourgos és M. Vilaras bírák,

főtanácsnok: E. Sharpston,

hivatalvezető: T. Millett hivatalvezető-helyettes,

* Az eljárás nyelve: angol.

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2016. július 5-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Minister for the Environment, Ireland és az Attorney General képviseletében E. Creedon és S. Purcell, meghatalmazotti minőségben, segítők: J. Connolly SC és C. Toland BL,
- a Motor Insurers Bureau of Ireland (MIBI) képviseletében J. Walsh solicitor és B. Murray barrister, valamint L. Reidy és B. Kennedy SC,
- a francia kormány képviseletében G. de Bergues, D. Colas és C. Candat, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében H. Krämer és K.-Ph. Wojcik, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2017. június 22-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem arra a kérdésre vonatkozik, hogy az olyan magánjogi szervezettel szemben, amelyet valamely tagállam az 1990. május 14-i 90/232/EGK harmadik tanácsi irányelvvel (HL 1990. L 129., 33. o.) módosított, a tagállamok gépjármű-felelősségbiztosításra vonatkozó jogszabályainak közelítéséről szóló, 1983. december 30-i 84/5/EGK második tanácsi irányelv (HL 1984. L 8., 17. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 7. kötet, 3. o.; a továbbiakban: második irányelv) 1. cikkének (4) bekezdése szerinti feladattal bízott meg, lehet-e hivatkozni ezen irányelv azon rendelkezéseire, amelyek közvetlen hatállyal bírnak.
- 2 E kérelmet az első fokon Elaine Farrell és Alan Whitty, a Minister for the Environment (környezetvédelmi miniszter, Írország), Ireland (Írország), az Attorney General, valamint a Motor Insurers Bureau of Ireland (MIBI) között az E. Farrell által egy közúti közlekedési baleset során elszenvedett személyi sérülések által okozott károk megtérítése tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A tagállamok gépjármű-felelősségbiztosításra és a biztosítási kötelezettség ellenőrzésére vonatkozó jogszabályainak közelítéséről szóló, 1972. április 24-i 72/166/EGK tanácsi irányelv (HL 1972. L 103., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 1. kötet, 10. o.; a továbbiakban: első irányelv) 3. cikkének (1) bekezdése a következőket írja elő:

„[M]inden tagállam megteszi a szükséges intézkedéseket, hogy a saját területén nyilvántartásba vett [helyesen: rendszerint a saját területén üzemben tartott] gépjárművek rendelkeznek [helyesen: rendelkezzenek] gépjármű-felelősségbiztosítással. A fedezett felelősség mértékét és a fedezet feltételeit ezen intézkedések alapján kell meghatározni.”

4 A második irányelv 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A[z első] irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében említett biztosítás kötelezően mind az anyagi kárra, mind pedig a személyi sérülésre kiterjed.

[...]

(4) Valamennyi tagállam létrehoz vagy felhatalmaz egy szervet, amelynek a feladata, hogy legalább azon biztosítási kötelezettség mértékéig kártérítést nyújtson, amely egy azonosítatlan gépjármű, vagy az (1) bekezdésben meghatározott biztosítási kötelezettségnek eleget nem tevő gépjármű által okozott anyagi kár vagy személyi sérülés következtében keletkezett. Ez a rendelkezés nem érinti a tagállamoknak azt a jogát, amelynek értelmében eldönthetik, hogy az e szerv által biztosított kártérítést kiegészítő vagy nem kiegészítő jellegűnek tekintik, illetve amelynek értelmében rendelkezhetnek a kárigények rendezésének megosztásáról a szerv, a balesetben felelős személy vagy személyek, valamint egyéb olyan biztosítók vagy társadalombiztosítási szervek között, amelyek ugyanannak a balesetnek a vonatkozásában kötelesek kártérítést biztosítani a balesetet elszenvedő részére. A tagállamok azonban nem engedhetik meg a szervezet számára, hogy a kártérítés kifizetését attól tegye függővé, hogy a károsult bármely módon igazolja, hogy a felelős személy nem képes kártérítést fizetni, vagy azt megtagadja.

[...]”

5 A második irányelv 2. cikke (1) bekezdésének első albekezdése értelmében:

„Valamennyi tagállam megtesz minden szükséges intézkedést, amely garantálja, hogy bármely törvényi rendelkezést vagy bármely szerződési záradékot, amely [az első] irányelv 3. cikke (1) bekezdésének megfelelően kiállított biztosítási kötvényben szerepel, és amely kizárja a biztosítás köréből azokat az eseteket, amikor a gépjárművet olyan személy használja vagy vezeti, aki:

- e tevékenységhez nem rendelkezik kifejezett vagy hallgatólagos engedéllyel, vagy
- nem rendelkezik az adott gépjármű vezetésére feljogosító jogosítvánnyal, vagy
- megszegte az adott gépjármű műszaki állapotára és biztonságosságára vonatkozó, jogszabályi műszaki előírásokat,

[az első] irányelv 3. cikke (1) bekezdésének alkalmazásában érvénytelennek [helyesen: hatálytalannak] tekintsenek olyan harmadik fél kárigényének vonatkozásában, aki balesetet szenvedett el.”

6 A 90/232 harmadik irányelv (a továbbiakban: harmadik irányelv) második–ötödik preambulumbekkezdése értelmében:

„[M]ivel [az első irányelv] 3. cikke minden tagállamnak előírja, hogy tegyen meg minden szükséges intézkedést annak érdekében, hogy a biztosítás az általában a területén használt [helyesen: rendszerint a területén üzemben tartott] gépjárművekkel kapcsolatos polgári jogi felelősségre kiterjedjen; mivel a vonatkozó felelősség mértékét és a biztosítás tartalmi feltételeit ezen intézkedések alapján kell meghatározni;

mivel a [második irányelv] jelentős mértékben csökkentette a tagállamokban a kötelező polgári jogi felelősségbiztosítás szintjében és tartalmában lévő eltéréseket; mivel azonban a biztosítás tartalmában még mindig jelentős eltérések vannak;

mivel a gépjárműbalesetek károsultjai számára összehasonlítható szintű bánásmódot kell biztosítani függetlenül attól, hogy [az Unió] belül a balesetek hol következnek be;

mivel egyes tagállamokban hézagok mutatkoznak a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításban különösen a gépjárművek utasai tekintetében; mivel a potenciális károsultak e különösen sebezhető kategóriájának védelme érdekében e hézagokat meg kell szüntetni.”

- 7 A harmadik irányelv 1. cikkének első bekezdése értelmében:

„A [második] irányelv 2. cikke (1) bekezdése második albekezdésének sérelme nélkül [az első] irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében említett biztosítás a gépjármű vezetője kivételével kiterjed valamennyi utasnak a gépjárműhasználatból eredő személyi sérülésével kapcsolatos felelősségre.”

- 8 A harmadik irányelv 6. cikkének (2) bekezdése értelmében Írországnak 1998. december 31-ig terjedő határidő állt rendelkezésére ahhoz, hogy a motorkerékpárok pótülésén utazó utasok tekintetében megfeleljen ezen irányelv 1. cikkének, és 1995. december 31-ig terjedő határidő ahhoz, hogy egyéb járművek tekintetében az említett 1. cikknek megfeleljen.

Az ír jog

- 9 A Road Traffic Act 1961 (a közúti közlekedésről szóló 1961. évi törvény) 56. cikkének az alapügyben szereplő tényállásra alkalmazandó változata (a továbbiakban: 1961. évi törvény) előírta, hogy valamennyi gépjárműhasználatnak biztosítással kell rendelkeznie a közúton harmadik személynek okozott személyi sérülés vagy anyagi kár fedezésére. Ugyanakkor e biztosítási kötelezettség nem terjed ki a gépjármű utasszállításra nem alkalmas részein utazó személyeknek okozott károkra.
- 10 Az 1961. évi törvény 78. cikke értelmében az Írországból gépjármű-biztosítást nyújtó biztosítók számára kötelező az MIBI-ban való tagság.
- 11 Az MIBI jegyzett tőke nélküli korlátozott felelősségű társaság, amelyet teljes egészében a tagjai – az Írországból gépjármű-felelősségbiztosítást nyújtó biztosítók – finanszíroznak. Az MIBI-t 1954 novemberében hozták létre a Department of Local Government (önkormányzati minisztérium, Írország) és az Írországból gépjármű-felelősségbiztosítást nyújtó biztosítók közötti megállapodást követően.
- 12 A környezetvédelmi miniszter és az MIBI között 1988-ban létrejött megállapodás 2. cikke értelmében az MIBI-jal szemben bárki nyújthat be kártérítési keresetet egy biztosítással nem rendelkező vagy nem azonosított gépjárművezetővel szembeni kártérítési igény esetén. E megállapodás 4. cikke értelmében az MIBI kötelezettséget vállalt arra, hogy a biztosítással nem rendelkező vagy nem azonosított gépjárművezetők miatt károsultak részére kártérítést fizet. Az MIBI-nak helytállási kötelezettsége keletkezik, ha a követelést elismerő határozatot 28 napon belül nem hajtják végre teljes mértékben, feltéve ha a határozat „személyi sérülés miatti vagy dologi károk megtérítésére vonatkozó olyan felelősség[re vonatkozik], amelyet az [1961. évi törvény] 56. cikke alapján érvényes biztosítási kötvénynek fedeznie kell”.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 13 E. Farrell 1996. január 26-án közúti balesetben sérülést szenvedett egy kistehergépjármű utasaként, amelynek tulajdonosa és vezetője, A. Whitty elvesztette uralmát a gépjármű felett. A baleset pillanatában E. Farrell a padlón ült a gépjármű hátsó részében, ahová nem terveztek és nem is szereltek be ülést utasok számára.
- 14 Mivel A. Whitty nem rendelkezett az E. Farrell által elszenvedett személyi sérülésekre kiterjedő biztosítással, ez utóbbi az MIBI-tól igényelt kártérítést.

- 15 Az MIBI arra hivatkozva tagadta meg a kártérítést E. Farrelltól, hogy az általa elszenvedett személyi sérülésekért való felelősségre az ír jog értelmében nem terjed ki a kötelező biztosítás.
- 16 1997 szeptemberében E. Farrell az ír bíróságok előtt eljárást indított A. Whittyvel, a környezetvédelmi miniszterrel, Írországgal, az Attorney Generallal és az MIBI-jal szemben, amelynek során arra hivatkozott, hogy a baleset idején hatályos nemzeti átültető rendelkezések nem hajtották végre megfelelően az első és a harmadik irányelv vonatkozó rendelkezéseit. A High Court (felsőbíróság, Írország) így előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesztett a Bíróság elé.
- 17 Ezen előzetes döntéshozatali eljárás keretében a Bíróság kimondta egyrészt, hogy a harmadik irányelv 1. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás nem vonatkozik az olyan magánszemélyek személyi sérülésével kapcsolatos polgári jogi felelősségre, akik a gépjármű azon részében utaztak, amelybe nem terveztek és nem is szereltek be ülést utasok számára, másrészt, hogy e cikk megfelel a közvetlen hatály fennállásához szükséges összes feltételnek, és – ebből következően – a magánszemélyekre olyan jogokat ruház, amelyekre a nemzeti bíróságok előtt közvetlenül hivatkozhatnak. A Bíróság mindazonáltal úgy vélte, hogy a nemzeti bíróság feladata megítélni, hogy lehet-e hivatkozni e rendelkezésre olyan szervezettel szemben, mint az MIBI (2007. április 19-i Farrell ítélet, C-356/05, EU:C:2007:229, 36. és 44. pont).
- 18 A High Court (felsőbíróság) 2008. január 31-i ítéletében kimondta, hogy az MIBI államhoz tartozó szervnek minősül, és ebből kifolyólag E. Farrell kártérítésre jogosult tőle.
- 19 Az MIBI ezen ítélettel szemben a kérdést előterjesztő bírósághoz fellebbezett, mivel úgy vélte, hogy ő nem államhoz tartozó szerv, és – ebből következően – vele szemben az olyan irányelvnek még a közvetlen hatállyal bíró rendelkezéseire sem lehet hivatkozni, amelyet a nemzeti jogba nem ültettek át.
- 20 Az alapeljárársbeli felek közötti tárgyalások eredményeképpen E. Farrell az általa elszenvedett személyi sérülések miatti kártérítésben részesült. Ugyanakkor az MIBI és a környezetvédelmi miniszter, Írország és az Attorney General között nem volt egyetértés azon kérdésben, hogy kinek kell viselnie e kártérítés terhét.
- 21 Figyelembe véve, hogy az e kérdésre adandó válasz attól függ, hogy az MIBI-t olyan államhoz tartozó szervnek kell-e tekinteni vagy sem, amellyel szemben hivatkozni lehet valamely irányelv azon rendelkezéseire, amelyek közvetlen hatállyal bírhatnak, a Supreme Court (legfelsőbb bíróság, Írország) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) Az 1990. július 12-i Foster és társai ítélet (C-188/89, EU:C:1990:313) 20. pontjában az annak vizsgálatára megállapított szempontrendszert, hogy mi tekintendő a tagállamhoz tartozó szervnek, úgy kell-e értelmezni, hogy az abban foglalt feltételek
- a) konjunktívak vagy
- b) diszjunktívak?
- 2) Amennyiben az 1990. július 12-i Foster és társai ítéletben (C-188/89, EU:C:1990:313) említett külön szempontok e helyett olyan tényezőknek tekintendők, amelyeket megfelelően figyelembe kell venni egy átfogó értékelés érdekében, az említett ítéletben megnevezett külön tényezők mögött van-e olyan alapvető elv, amelyet a bíróságnak alkalmaznia kell annak vizsgálata során, hogy az adott szerv az államhoz tartozik-e?
- 3) Ahhoz, hogy valamely szerv a tagállamhoz tartozzon, elégséges-e az, ha a tagállam erre a szervezetre széles körű felelősséget ruházott az uniós jogi kötelezettségek teljesítésének állítólagos indokával, vagy pedig ezenfelül szükséges-e az, hogy a) az ilyen szervnek [többlet]jogosultságai legyenek, vagy hogy b) az a tagállam közvetlen ellenőrzése és felügyelete mellett működjön?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

- 22 A kérdést előterjesztő bíróság az első kérdésével lényegében azt kívánja megtudni, hogy az EUMSZ 288. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy az nem zárja ki, hogy valamely szervvel szemben, amely nem felel meg az 1990. július 12-i Foster és társai ítélet (C-188/89, EU:C:1990:313) 20. pontjában felsorolt összes jellemzőnek, hivatkozni lehessen valamely irányelv olyan rendelkezéseire, amelyek közvetlen hatállyal bírhatnak.
- 23 Ezen ítélet 3–5. pontjában a Bíróság rámutatott, hogy az említett ítélet alapjául szolgáló ügyben szereplő szervezet, vagyis a British Gas Corporation „jogszabályban létrehozott jogi személy” volt, „amelynek feladatát képezte a nagy-britanniai gázszolgáltatási ellátási rendszer fejlesztése és fenntartása, és a gázellátás tekintetében monopol helyzetben volt”, illetve „[v]ezetőségének tagjait az illetékes miniszter nevezte ki[, aki] arra is hatáskörrel rendelkezett, hogy nemzeti érdeket érintő kérdésekben általános jellegű iránymutatásokkal lássa el a [British Gas-t]”, és a British Gas arra is jogosult volt, hogy „a miniszter egyetértésével törvényjavaslatot terjesszen a parlament elé”.
- 24 Ebben az összefüggésben a Bíróság ezen ítélet 18. pontjában emlékeztetett arra, hogy „már számos ügyben kimondta, hogy valamely irányelv feltételhez nem kötött és kellően pontos rendelkezéseire hivatkozni lehet azon szervezetekkel vagy szervekkel szemben, amelyek az állam felügyelete vagy ellenőrzése alatt állnak, vagy a magánszemélyek közötti jogviszonyokra alkalmazandó szabályokból következőkhöz képest többletjogosultságokkal rendelkeznek”.
- 25 A Bíróság ebből az említett ítélet 20. pontjában azt a következtetést vonta le, hogy „azon szervezetek között, amelyekkel szemben valamely irányelv olyan rendelkezéseire lehet hivatkozni, amelyek közvetlen hatállyal bírhatnak, mindenképpen szerepelnek azok a szervezetek, amelyek jogi formájuktól függetlenül, hatóság döntése alapján és ellenőrzése mellett közszolgáltatást nyújtanak, és amelyek e célból a magánszemélyek közötti jogviszonyokra alkalmazandó szabályokból következőkhöz képest többletjogosultságokkal rendelkeznek”.
- 26 Amint azt a főtanácsnok is megállapította indítványának 50. pontjában, a Bíróság által a 1990. július 12-i Foster és társai ítélet (C-188/89, EU:C:1990:313) 20. pontjában használt „[ezen] szervezetek között [...] mindenképpen szerepelnek” kifejezés azt a tényt támasztja alá, hogy nem törekedett arra, hogy általános jellegű szempontrendszer alkosson, amellyel lefed minden olyan esetet, amelyben az adott szervezettel szemben valamely irányelv olyan rendelkezéseire lehet hivatkozni, amelyek közvetlen hatállyal bírhatnak, hanem úgy vélte, hogy az olyan szervezetet, amilyen az adott ítélet alapjául szolgáló ügyben szerepelt, mindenképpen ilyen szervezetnek kell tekinteni, ha megfelel az e 20. pontban felsorolt összes jellemzőnek.
- 27 Az említett 20. pontot ugyanis ugyanezen ítélet 18. pontjának fényében kell értelmezni, amelyben a Bíróság hangsúlyozta, hogy magánszemély hivatkozhat az ilyen rendelkezésekre azon szervezettel vagy szervvel szemben, amely az állam felügyelete vagy ellenőrzése alatt áll, vagy a magánszemélyek közötti jogviszonyokra alkalmazandó szabályokból következőkhöz képest többletjogosultságokkal rendelkezik.
- 28 Következésképpen, amint azt lényegében a főtanácsnok is megállapította indítványának 53. és 77. pontjában, azon feltételek, miszerint az érintett szervezetnek az állam felügyelete vagy ellenőrzése alá kell tartoznia, illetve a magánszemélyek közötti jogviszonyokra alkalmazandó szabályokból következőkhöz képest többletjogosultságokkal kell rendelkeznie, nem lehetnek kumulatív jellegűek (lásd ebben az értelemben: 1997. december 4-i Kampelmann és társai ítélet, C-253/96–C-258/96, EU:C:1997:585, 46. és 47. pont; 2006. szeptember 7-i Vassallo ítélet, C-180/04, EU:C:2006:518, 26. pont).

- 29 Az előzőekben kifejtettekre figyelemmel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 288. cikket úgy kell értelmezni, hogy az önmagában nem zárja ki, hogy valamely szervvel szemben, amely nem felel meg az 1990. július 12-i Foster és társai ítélet (C-188/89, EU:C:1990:313) 18. pontjában szereplő jellemzőkkel együttesen értelmezett 20. pontjában felsorolt összes jellemzőnek, hivatkozni lehessen valamely irányelv olyan rendelkezéseire, amelyek közvetlen hatállyal bírhatnak.

A második és a harmadik kérdéstről

- 30 A kérdést előterjesztő bíróság az együttesen vizsgálandó második és harmadik kérdésével lényegében azt kívánja megtudni, hogy van-e olyan alapvető elv, amelyet a bíróságnak alkalmaznia kell annak vizsgálata során, hogy valamely szervezettel szemben lehet-e hivatkozni valamely irányelv azon rendelkezéseire, amelyek közvetlen hatállyal bírhatnak, és különösen, hogy ilyen rendelkezésekre lehet-e olyan szervezettel szemben hivatkozni, amelyet valamely tagállam a második irányelv 1. cikkének (4) bekezdése szerinti feladattal bízott meg.
- 31 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint egy irányelv önmagában nem keletkeztethet magánszemélyekre vonatkozó kötelezettségeket, következésképpen arra nem is lehet magánszemélyekkel szemben hivatkozni (1986. február 26-i Marshall ítélet, 152/84, EU:C:1986:84, 48. pont; 1994. július 14-i Faccini Dori ítélet, C-91/92, EU:C:1994:292, 20. pont; 2004. október 5-i Pfeiffer és társai ítélet, C-397/01–C-403/01, EU:C:2004:584, 108. pont; 2016. április 19-i DI-ítélet, C-441/14, EU:C:2016:278, 30. pont). Ugyanis az át nem ültetett irányelvek felhívhatóságának a magánszemélyek egymás közötti viszonyaira való kiterjesztése egyenértékű lenne az Európai Unió azon hatáskörének elismerésével, hogy azonnali hatállyal rendelhet el magánszemélyeket terhelő kötelezettségeket, noha erre csak ott van hatásköre, ahol rendeletalkotási hatáskörrel rendelkezik (1994. július 14-i Faccini Dori ítélet, C-91/92, EU:C:1994:292, 24. pont).
- 32 Ugyanakkor a Bíróság szintén állandó ítélkezési gyakorlata szerint amikor a jogalanyok nem magánszeméllyel, hanem az állammal szemben hivatkozhatnak valamely irányelvre, akkor ezt attól függetlenül tehetik meg, hogy az állam milyen minőségében – munkáltatóként vagy hatóságként – jár el. Ugyanis mindkét esetben el kell kerülni, hogy az állam előnyt szerezhesen az uniós jog általa történt megsértéséből (1986. február 26-i Marshall ítélet, 152/84, EU:C:1986:84, 49. pont; 1990. július 12-i Foster és társai ítélet, C-188/89, EU:C:1990:313, 17. pont; 2000. szeptember 14-i Collino és Chiappero ítélet, C-343/98, EU:C:2000:441, 22. pont).
- 33 E megfontolások alapján a Bíróság már kimondta, hogy valamely irányelv feltételhez nem kötött és kellően pontos rendelkezéseire nem csak valamely tagállammal és annak összes közigazgatási szervével – mint a decentralizált szervek – szemben lehet hivatkozni (lásd ebben az értelemben: 1989. június 22-i Costanzo ítélet, 103/88, EU:C:1989:256, 31. pont), hanem – amint az az első kérdésre adott válasz keretében is felidézésre került – olyan szervezetekkel és szervekkel szemben is, amelyek az állam felügyelete vagy ellenőrzése alatt állnak, vagy a magánszemélyek közötti jogviszonyokra alkalmazandó szabályokból következőkhöz képest többletjogosultságokkal rendelkeznek (1990. július 12-i Foster és társai ítélet, C-188/89, EU:C:1990:313, 18. pont; 1997. december 4-i Kampelmann és társai ítélet, C-253/96–C-258/96, EU:C:1997:585, 46. pont).
- 34 Az ilyen szervezetek vagy szervek különböznek a magánszemélyektől és az állammal azonos megítélés alá esnek, vagy azért, mert a tag értelemben vett állam részét képező közjogi jogi személyek, vagy valamely hatóság vagy az állam felügyelete, illetve ellenőrzése alá tartoznak, vagy egy ilyen hatóság közfeladat ellátásával bízta meg őket és e célból az említett többletjogosultságokkal ruházta fel őket.
- 35 Következésképpen valamely szervvel vagy szervezettel szemben, legyen az akár magánjogi szervezet is, amelyet valamely tagállam közfeladat ellátásával bízott meg, és amely e célból a magánszemélyek közötti viszonyokra alkalmazandó szabályokhoz képest többletjogosultságokkal rendelkezik, hivatkozni lehet valamely irányelv közvetlen hatállyal bíró rendelkezéseire.

- 36 A jelen esetben hangsúlyozni kell, hogy az első irányelv 3. cikkének (1) bekezdése azt írja elő, hogy a tagállamoknak meg kellett tenniük az összes ahhoz szükséges intézkedést, hogy a rendszerint a saját területükön üzemben tartott gépjárművek gépjármű-felelősségbiztosítással rendelkezzenek.
- 37 Az uniós jogalkotó az általa a károsultak védelmének tulajdonított jelentőség folytán e rendelkezést kiegészítette azzal, hogy a második irányelv 1. cikke (4) bekezdésének alkalmazásával arra kötelezi a tagállamokat, hogy olyan szervezetet hozzanak létre, amelynek a feladata, hogy legalább az uniós jog által meghatározott keretek között megtérítse az azonosíthatatlan gépjármű vagy az ezen irányelv 1. cikkének az első irányelv 3. cikkének (1) bekezdésére hivatkozó (1) bekezdésében meghatározott biztosítási kötelezettségnek eleget nem tevő gépjármű által okozott anyagi kárt vagy személyi sérülés következtében keletkezett kárt (2013. július 11-i Csonka és társai ítélet, C-409/11, EU:C:2013:512, 29. pont).
- 38 Következésképpen az olyan, kártérítést nyújtó szervezet, mint az MIBI azon feladatát, amelynek végrehajtásával azt az adott tagállam megbízta, és amely a károsultak védelmének a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításra vonatkozó uniós szabályozás által követett általános célkitűzésébe tartozik, a jelen esetben szorosan a második irányelv 1. cikkének (4) bekezdése által a tagállamokra rótt kötelezettséghez tartozó közfeladatnak kell tekinteni.
- 39 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az első irányelv 3. cikkének (1) bekezdésben meghatározott biztosítási kötelezettségnek eleget nem tevő gépjármű által okozott anyagi kár vagy személyi sérülés esetére vonatkozóan a Bíróság már kimondta, hogy az említett szervezet tevékenysége azt hivatott pótolni, hogy a tagállam nem tesz eleget az arra vonatkozó kötelezettségének, hogy ügyeljen arra, hogy a rendszerint a saját területén üzemben tartott gépjárművek rendelkezzenek biztosítással (lásd ebben az értelemben: 2013. július 11-i Csonka és társai ítélet, C-409/11, EU:C:2013:512, 31. pont).
- 40 Az MIBI-t illetően hozzá kell tenni, hogy az 1961. évi törvény 78. cikke értelmében az ír törvényhozó az Írorszában gépjármű-biztosítást nyújtó biztosítók számára kötelezővé tette az e szervezetben való tagságot. Ezáltal az MIBI-ra a magánszemélyek közötti viszonyokra alkalmazandó szabályokhoz képest többletjogosultságokat ruházott, mivel e jogszabályi rendelkezés alapján e magánszervezet jogosult e biztosítók összessége számára kötelezővé tenni az e szervezetben való tagságot, valamint az ír állam által e szervezetre ruházott feladat teljesítésének finanszírozását.
- 41 Következésképpen valamely irányelv feltételhez nem kötött és kellően pontos rendelkezéseire lehet hivatkozni az olyan szervezettel szemben, mint az MIBI.
- 42 A fenti megfontolásokra figyelemmel a második és a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy azzal a magánjogi szervezettel szemben, amelyet valamely tagállam olyan közfeladat ellátásával bízott meg, amelyet szorosan a második irányelv 1. cikkének (4) bekezdése által a tagállamokra rótt kötelezettséghez tartozó közfeladatnak kell tekinteni, és amely szervezet e célból törvény alapján olyan többletjogosultságokkal rendelkezik, amelyek alapján például kötelezővé teheti az érintett tagállam területén gépjármű-biztosítást nyújtó biztosítók számára az e szervezetben való tagságot és e szervezet finanszírozását, hivatkozni lehet valamely irányelv olyan rendelkezéseire, amelyek közvetlen hatállyal bírhatnak.

A költségekről

- 43 Mivel ez az eljárás az alapügyben részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

- 1) Az EUMSZ 288. cikket úgy kell értelmezni, hogy az önmagában nem zárja ki, hogy valamely szervvel szemben, amely nem felel meg az 1990. július 12-i Foster és társai ítélet (C-188/89, EU:C:1990:313) 18. pontjában szereplő jellemzőkkel együttesen értelmezett 20. pontjában felsorolt összes jellemzőnek, hivatkozni lehessen valamely irányelv olyan rendelkezéseire, amelyek közvetlen hatállyal bírhatnak.
- 2) Azzal a magánjogi szervezettel szemben, amelyet valamely tagállam olyan közfeladat ellátásával bízott meg, amelyet szorosan az 1990. május 14-i 90/232/EGK harmadik tanácsi irányelvvel módosított, a tagállamok gépjármű-felelősségbiztosításra vonatkozó jogszabályainak közelítéséről szóló, 1983. december 30-i 84/5/EGK második tanácsi irányelv 1. cikkének (4) bekezdése által a tagállamokra rótt kötelezettséghez tartozó közfeladatnak kell tekinteni, és amely szervezet e célból törvény alapján olyan többletjogosultságokkal rendelkezik, amelyek alapján például kötelezővé teheti az érintett tagállam területén gépjármű-biztosítást nyújtó biztosítók számára az e szervezetben való tagságot és e szervezet finanszírozását, hivatkozni lehet valamely irányelv olyan rendelkezéseire, amelyek közvetlen hatállyal bírhatnak.

Aláírások

i — A jelen szöveg kulcskifejezéseket tartalmazó részében az első elektronikus közzétételt követően nyelvi módosítás történt.